

Andrzej Orczykowski

Doktorat ks. Andrzeja Nowickiego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 45/1-2, 313-315

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i ilość potomstwa. Zamiar odłożenia zrodzenia potomstwa do czasu ustalonego przez nupturientów jurysprudencja określa mianem *czasowego wykluczenia zrodzenia potomstwa*.

Ostatni – V rozdział rozprawy poświęcony został dowodzeniu wykluczenia *bonum prolis* w sposób pośredni lub bezpośredni. Dowodzenie to Autor zobrazował przykładami jurysprudencji rotalnej. Jak wynika z treści rozdziału, istotą dowodu bezpośredniego jest zeznanie sądowe lub pozasądowe symulującego zgodę, poparte zeznaniami wiarygodnych świadków. Na dowód pośredni składają się elementy dowodzące nie wprost, a więc poważna i proporcjonalna przyczyna symulacji, okoliczności przedmażeńskie towarzyszące zawieraniu związku oraz występujące po jego zawarciu, potwierdzające absolutny lub warunkowy zamiar wykluczenia zrodzenia potomstwa. Całość rozprawy zamyka obszernie zakończenie.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Lucjanowi Świto stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Bożena Szewczul

DOKTORAT KS. ANDRZEJA NOWICKIEGO

Dnia 11 grudnia 2001 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgr. Andrzeja Nowickiego, kapana diecezji toruńskiej, absolwenta tegoż Wydziału. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę *Obowiązek celibatu kapłańskiego. Studium teologiczno prawne* napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Czesława Rychlickiego. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. prof. dr. hab. Henryk Misztal (KUL) oraz ks. prof. dr. hab. Wojciech Góralski (UKSW).

Praca doktorska ks. A. Nowickiego jest pogłębieniem badań nad instytucją celibatu kapłańskiego poprzez sięgnięcie do źródeł kanonistycznych, w szczególności do dokumentów soborów, norm i kanonów wyprowadzonych z pism Ojców Kościoła i dekretów papieskich. Zróżnicowane interpretacje obowiązującego stanu celibatu duchownych powodują u jednych uznanie jego boskiego pochodzenia, a dla innych stanowią instytucję czysto kościelną, złączoną głównie z Kościołem łacińskim. Wśród badaczy brak również zgodności co do czasu ustanowienia takiego prawa. Jedni przenoszą go na IV w. łącząc z Synodem w Elwira, a inni

przesuwają go do 1139 r. tj. II Soboru Laterańskiego. Zdaniem Doktoranta, tak zróżnicowane opinie świadczą o braku pewności w poznaniu odpowiednich motywów regulujących prawo kościelne. Stąd istnieje konieczność poznania materiału argumentującego decyzje Kościoła od początku chrześcijaństwa do czasów współczesnych i dokładniejszego zbadania motywów tego prawodawstwa. Ks. mgr A. Nowicki dla znalezienia właściwych podstaw prawodawstwa kościelnego w tej materii zszedł do źródeł nauki o celibacie i ich interpretacji w różnych tradycjach Kościoła Zachodniego i Wschodniego. Doktorant nie tylko dokonał analizy norm prawnych dotyczące celibatu, ale również ukazał ich wartość w kontekście czasowym, w jakim powstały z uwzględnieniem innych praw, które nie dotyczą wprost tej problematyki, jednak rzucają światło na jego lepsze zrozumienie.

Materiał źródłowy obejmuje trzy sektory: źródła biblijne, ich interpretację u wczesnochrześcijańskich pisarzy i Ojców Kościoła, oraz motywacje i normy prawno-kanoniczne od IV do XX wieku. Wszystkie trzy warstwy źródeł znalazły zastosowanie w trzech rozdziałach rozprawy.

We *Wstępie* dysertacji Doktorant wyjaśnia temat pracy, podaje metody jego opracowania, źródła swoich badań oraz literaturę.

W rozdziale pierwszym: *Biblijo patrystyczne podstawy celibatu i ich zastosowanie w ówczesnym prawodawstwie kościelnym* w oparciu o dane Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu Doktorant przedstawia najpierw starotestamentalną wartość wstrzemięźliwości – związanej głównie ze „służbą ołtarza” – i jej nowotestamentową ewolucję. Analiza tekstów Nowego Testamentu pozwala zwrócić uwagę, że pośród rad ewangelicznych – konkretyzujących się w uroczystych ślubach zakonnych – prymat posiada dobrowolne ofiarowanie się Chrystusowi poprzez naśladowanie Go w życiu i udział w Jego misji. Taki dobrowolny wybór nadaje sens zarówno prawodawstwu kościelnemu, jak i ascetycznym dyrektywom Kościoła, w których zawsze dostrzegał on konieczną dla swoich kapłanów formę osobowej ofiary – w sposób szczególnie wyrażonej w zobowiązaniu się do celibatu – ze względu „na Królestwo Boże”. Nowy Testament i oparta na nim myśl patrystyczna, ukazują wartość chrześcijańskiego celibatu w relacji przymierza miłości do Chrystusa i Kościoła. Przesłanki biblijno – patrystyczne stanowią podstawę dla aktów legislacyjnych ogłaszanych na synodach i soborach powszechnych.

Rozdział drugi: *Ewolucja dyscypliny celibatu w Kościele Zachodnim od końca okresu patrystycznego do Soboru Trydenckiego*, przedstawia kluczowy dla tej dyscypliny okres kształtowania się prawa kościelnego – formułowanego w klasycznym prawie kanonicznym – zebrany w Dekrecie Gracjana i mozolnie wypracowanym na Soborze Trydenckim. Ks. mgr A. Nowicki wskazuje, że również współczesne dyskusje nad celibatem często odwołują się do problematyki trydenckiej, jako ważnego punktu odniesienia, ponieważ doktryna wypracowana na tym soborze

stanowiła odpowiedź Kościoła na problemy celibatu kapłańskiego i małżeństwa, będące przedmiotem ataku ze strony twórców reformacji.

W rozdziale trzecim: *Celibat kościelny po Soborze Trydenckim*, Doktorant zaprezentował problematykę związaną z instytucją celibatu w Kodeksie Prawa Kanonicznego Benedykta XV i w Kodeksie Jana Pawła II. Znalazły tutaj swój odzwiek także przepisy Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich dotyczące celibatu. Istotny materiał tego rozdziału dotyczy jednak współczesnej doktryny wypracowanej na Soborze Watykańskim II i w licznych aktach posoborowych, zaś w szczególności: Encyklice Pawła VI *Sacerdotalis coelibatus*, materiałach Synodu Biskupów z roku 1971 i 1990 i Posynodalnej Adhortacji Apostolskiej Jana Pawła II *Pastores dabo vobis*.

Zakończenie pracy stanowi syntezę całej rozprawy i ujmuje w interesujący sposób kościelne prawo celibatu duchownych, którego źródła i motywy – zdaniem Doktoranta – znajdują się w prawie Bożym i ewangelicznej radzie Chrystusa.

Obaj recenzenci pozytywnie ocenili prezentowaną dysertację podkreślając, że posiada cechy dobrej monografii i wnosi cenny wkład w badania naukowe nad kościelnym prawem celibatu duchownych.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik publicznej obrony, nadała ks. A. Nowickiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Andrzej Orczykowski SChr

DOKTORAT KS. JANA CYMBAŁY

Dnia 19 lutego 2002 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgr. Jana Cymbały, kapłana diecezji warmińskiej. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę: *Istotne obowiązki małżeńskie w Wyrokach Roty Rzymskiej w latach 1983-1992 wydanych na podstawie kan. 1095 nr 3 Kodeksu Prawa Kanonicznego opublikowanych w „Decisiones”* napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Ryszarda Sztymiera. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. prof. dr. hab. Andrzej Dzięga (KUL) oraz ks. prof. dr. hab. Wojciech Góralski (UKSW).

Rozprawa doktorska: *Istotne obowiązki małżeńskie w Wyrokach Roty Rzymskiej w latach 1983-1992 wydanych na podstawie kan. 1095 nr 3 Kodeksu Prawa Kano-*